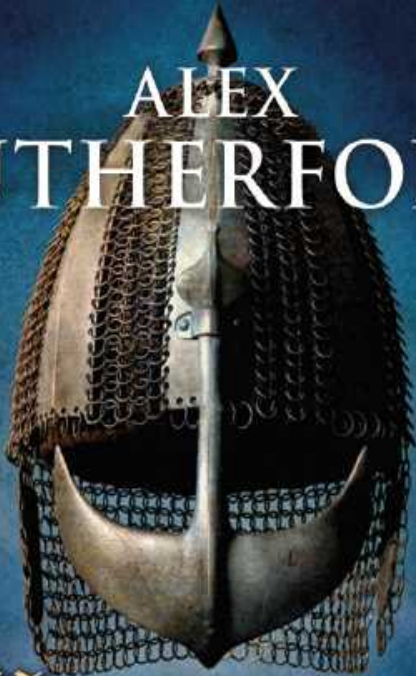


ALEX
RUTHERFORD



ŘÍŠE
MUGHALŮ

VLÁDCE SVĚTA



ŘÍŠE
MUGHALŮ
VLÁDCE SVĚTA

ALEX
RUTHERFORD

ŘÍŠE
MUĞHALŮ
VLÁDCE SVĚTA

Přeložil Michal Prokop



Všechny postavy této knihy – s výjimkou prokazatelně historických – jsou smyšlené, a jakákoli podobnost se skutečnými postavami, ať živými či mrtvými, je čistě náhodná.

Vydalo nakladatelství BB/art s.r.o. v roce 2013

Bořivojova 75, Praha 3

Copyright © 2011 Alex Rutherford

All rights reserved.

Z anglického originálu *Empire of the Moghul. Ruler of the World*
(First published by Headline Review, Great Britain, 2011)

přeložil © 2013 Michal Prokop

Redakce textu: Eva Císařová

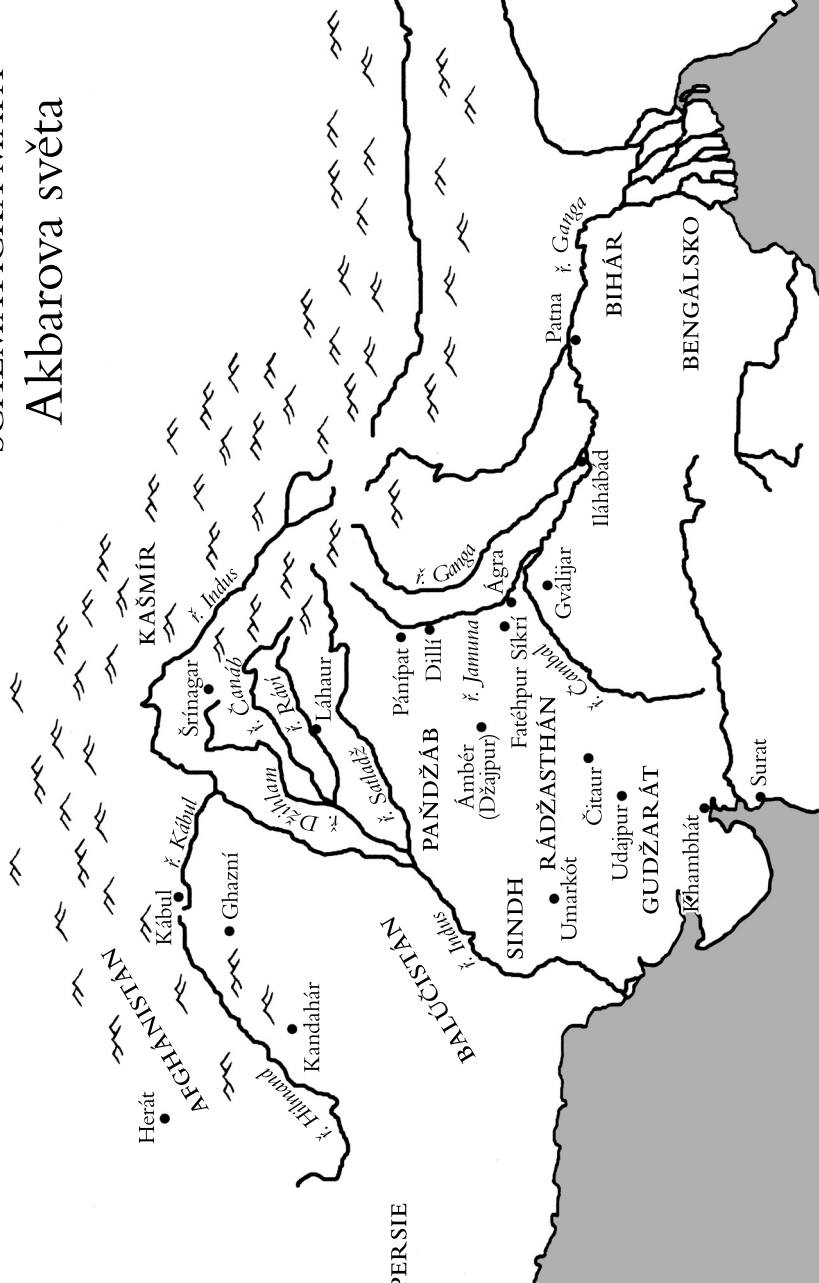
Jazyková korektura: Jan Řehoř

První elektronické vydání v českém jazyce

ISBN 9788074615627

SCHEMATICKÁ MAPA

Akbarova světa



Hlavní postavy

Akbarova rodina

Humájún, Akbarův otec a druhý mughalský císař

Hamída, Akbarova matka

Gulbadan, Akbarova teta a Humájúnova nevlastní sestra

Kámrán, Akbarův strýc a Humájúnův nejstarší nevlastní bratr

Askarí, Akbarův strýc a Humájúnův prostřední nevlastní bratr

Hindál, Akbarův strýc a Humájúnův nejmladší nevlastní bratr

Hirabaj, Akbarova manželka, princezna z Ámbéru a Salímova matka

Salím, Akbarův nejstarší syn

Murád, Akbarův prostřední syn

Dánijal, Akbarův nejmladší syn

Mán Baj, Salímova manželka, Chusrauova matka a dcera Bhagavána

Dáse, rádži z Ámbéru

Džódh Baj, Salímova manželka a Churramova matka

Sahíb Džamala, Salímova manželka a Parvízova matka

Chusrau, Salímův nejstarší syn

Parvíz, Salímův prostřední syn

Churram, Salímův nejmladší syn

Akbarovi důvěrníci

Bajram Chán, Akbarův opatrovník a první *Cháne Chánán*, vrchní velitel

Ahmad Chán, Akbarův vrchní zvěd a později *Cháne Chánán*

Maham Anaga, Akbarova kojná

Adham Chán, Akbarův soukojenec

Džauhar, Humájúnův sloužící a později Akbarův správce domácnosti
Abúl Fazl, Akbarův vrchní kronikář a důvěrník
Tardí Beg, guvernér Dillí
Muhammad Beg, velitel z Badachšánu
Alí Gul, tážický důstojník
Abdurrahím, Akbarův *Cháne Chánán* po Ahmadu Chánovi
Azíz Koka, jeden z Akbarových nejmladších velitelů

Další

Atgah Chán, velitel Akbarovy zásobovací služby
Majala, Akbarova oblíbená konkubína
Anárkalí, „Květ granátovníku“, Akbarova benátská konkubína
šajch Ahmad, ortodoxní sunnita a vůdce *ulamá*, Akbarovy rady islámských duchovních poradců
šajch Mubárah, islámský duchovní a otec Abúl Fazla
otec Francisco Henriquez, jezuitský kněz perského původu
otec Antonio Monserrate, španělský jezuitský kněz
John Newberry, anglický obchodník
Sulajmán Beg, Salímův soukojenec a přítel
Zahíd Butt, kapitán Salímovy tělesné stráže
Zubajda, Salímova bývalá chůva a Hamídina služebná

Dillí

Hémú, hindský generál, který Mughaly připravil o Dillí

Fatěhpur Síkrí

šajch Salím Čiští, súfijský mystik
Tuhin Dás, Akbarův architekt

Gudžarát

Ibráhím Husain, protivník z gudžarátské královské rodiny
Mírza Mukím, protivník z gudžarátské královské rodiny
Itimád Chán, protivník z gudžarátské královské rodiny

Kábul

Sajf Chán, guvernér Kábulu

Ghijás Beg, perský emigrant jmenovaný kábulským pokladníkem

Mihrunnisa, dcera Ghijáse Bega

Bengálsko

Šér Šáh, panovník z Bengálska, který za Humájúnovy vlády připravil

Mughaly o Hindustán

Islám Šáh, syn Šéra Šáha

Šáh Dáúd, vazalský panovník Bengálska za Akbarovy vlády

Rádžasthán

rána Udaj Sinh, vládce Méváru a syn Báburova nepřítele rány Sány

rádža Ráví Sinh, vládce Rádžasthánu a Akbarův vazal

rádža Bhagaván Dás, vládce Ámbéru, Hirabajin bratr a Mán Bajin otec

Mán Sinh, syn rádži Bhagavána Dáse a Hirabajin synovec

Předkové Mughalů

Čingischán

Timur, v západním světě známý jako Tamerlán, což je zkomolenina perského Timure lang, „Timur kulhavec“

Ulugbek, Timurův vnuk a věhlasný astronom

„Svist šípů a řinčení mečů

rvaly slonům morek a tygrům vnitřnosti.“

Akbarnáme Abúl Fazla

Díl I

Zpoza závoje

Kapitola první

Náhlé nebezpečí

Severozápadní Indie, 1556

Z hustých akátových keřů, vzdálených pětadvacet metrů, se ozývalo hlasité hluboké vrčení. I bez něj by však Akbar věděl, že tam je tygr. Ve vzduchu visel tygrův pižmový pach. Nadháněči odvedli dobrou práci. Zatímco kopce, v nichž se sto mil severovýchodně od Dillí utábořila Akbarova armáda, dosud zaléval stříbrný měsíční svit, honci zamířili k lesíku, kde byl zpozorován velký tygří samec. Vesnický náčelník, který zprávu o zvířeti přinesl do tábora, se prý doslechl o loveckém zápalu mladého mughalského císaře a tvrdil, že tygr je lidožravý a v posledních dnech zabil jednoho starého muže, jenž pracoval na poli, a dvě malé děti, které šly pro vodu.

Náčelník z tábora odešel s tučnou odměnou od Akbara, jenž sotva ovládal vzrušení. Bajram Chán, jeho opatrovník a *Cháne Chánán* – vrchní velitel –, se mu snažil lov rozmluvit a připomínal, že když jsou nepřátelé Mughalů v pohybu, nezbyvá čas na zábavu. Akbar však trval na tom, že si takovou příležitost nemůže nechat ujít, a Bajram Chán s lehkým úsměvem na štíhlé zjizvené tváři nakonec souhlasil.

Nadháněči použili prastarou loveckou taktiku mughalských klanů, dovezenou z jejich domoviny ve stepích střední Asie. Tíše a organizovaně postupovali tmou, až osm set mužů vytvořilo kolem lesa velký, přibližně mílový kruh. Potom udeřili do mosazných gongů, začali bušit do válcových bubínků pověšených na řemíncích kolem krku a zmenšovali kruh, přičemž veškerá divoká zvěř – antilopy jelení, antilopy nilgau a pišticí divoká prasata – zůstávala uvnitř. Když se konečně rozednívalo, několik mužů zpozorovalo tygří stopy a poslalo pro Akbara, který honce následoval na slonu.

Zvíře, s Akbarem sedícím na jeho hřbetě v drahokamy zdobeném palankýnu neboli nosítkách s baldachýnem, také vycítilo, že tygr je blízko. Kývalo velkou hlavou ze strany na stranu a znepokojeně svíjelo chobot. Za sebou Akbar slyšel, že sloni s jeho tělesnou stráží a sloužícími rovněž neklidně přešlapují. „Mahúte, uklidni to zvíře. Ať se nehýbe,“ nařídil vyzáblému muži v červeném turbanu, sedícímu za slonovým krkem. Mahút slona ihned poklepal za levým uchem *ankusem*, tedy železnou tyčí, kterou používal k jeho ovládnutí. Dobře vycvičené zvíře se po známém signálu pomalu uvolnilo a zůstalo bez pohybu stát. Ostatní sloni následovali jeho příkladu, a jakmile se přestali ošívát, rozhostilo se ticho.

Výborně, pomyslel si Akbar. V podobných chvílích žil opravdu naplno. Krev jako by mu zpívala v žilách a srdce tlouklo nikoli strachem, ale radostí. Ačkoli mu ještě nebylo čtrnáct, už ulovil několik tygrů a souboj důvtipu a vůle ho vždycky stejně vzrušoval. Věděl, že kdyby šelma náhle vyrazila z obklíčení, měl by jen okamžik na to, aby z toulce na zádech vytáhl šíp a přiložil jej k napjaté tětivě dvojité zahnutého luku – zbraně, na niž se v podobných situacích spoléhala většina lovců. Akbara však zajímalo, jak by si vedla mušketa, zejména proti netvorovi, kterého předcházela taková pověst. Byl hrdý na svou dobrou mušku a navzdory matčiným námitkám trávil mnohem víc času zdokonalováním střelby než studiem. Co záleží na tom, jestli umí číst, když pálí lépe než kterýkoli voják z jeho armády?

Šelma přestala vrčet a Akbar vycítil, že na něj upřela jantarové oči. Zvolna opřel štíhlou vyřezávanou ocelovou hlaveň o okraj palankýnu. Již předtím do hlavně vložil kovovou kuli, vysypal ze stříbrem zdobeného rohu střelný prach na páničku a zkontroloval tenkou zápalnou šňůru. Jeho panoš se krčil vedle něj s rozžehnutou svící, kterou Akbar bude potřebovat k zapálení šňůry.

Akbar spokojeně namířil mušketu do nejhustší části akátového porostu, kde se nepochybně ukrýval tygr, opřel slonovinou vykládanou dřevěnou pažbu o rameno a přimhouřeným okem se podíval podél hlavně. „Podej mi svíci,“ pošeptal panošovi, „a dej pokyn nadháněčům.“ Nadháněči, shromáždění v půlkruhu za slony, spustili jekot a začali

tlouct do gongů a bubnů. O chvíli později tygr s řevem vyrazil z akátů. Akbar spatřil, jak proti jeho slonovi skáče rozmazaná skvrna dlouhých bílých zubů a zlaté a černé kožešiny, a zapálil šňůru. Následoval jasný záblesk a pak ohlušující rána. Zpětný ráz muškety ho málem srazil z palankýnu, ale ještě předtím Akbar viděl, jak tygr padá k zemi, stále deset metrů daleko. Když se rozptýlil kouř, zvíře leželo nehybně na boku a z rány nad pravým okem se mu řinula krev.

Akbar vítězoslavně vykřikl. Počkal, až mahút slona, jenž na tygrův výpad a třesknutí muškety reagoval obdivuhodně klidně, přinutí pokleknout, a se širokým úsměvem se přenesl přes okraj nosítek a svižně seskočil na zem. Podařila se mu dokonalá smrtící rána. Těm, kteří mušketu považovali za příliš pomalou zbraň pro lov takové šelmy, dokázal, že v rukou dobrého střelce může být dostatečně rychlá. Zvědavě přistoupil k mrtvému tygrovi. Na růžový jazyk, který mu bezvládně visel z tlamy, se již slétaly zelenočerné mouchy. Potom si Akbar všiml, že z husté kožešiny na bříše mu cosi vyčnívá. Mléčné bradavky. Tygr, kterého pronásledoval, však měl být samec.

Po této myšlence rychle přišla další, po níž mladíkovi vstaly vlasy na zátylku. Akbar roztřesenými prsty strhl z ramene luk a sáhl za sebe pro šíp. Ve chvíli, kdy jej přikládal k těživě, z akátů přímo před ním vyskočil další, mohutnější tygr. Akbarovi se podařilo vystřelit a měl dojem, že se zastavil čas. Varovné výkřiky zezadu utichly a on jako by s tygrem osaměl. Díval se, jak šíp v letu velmi zvolna protíná vzduch. Tygr jako by ve skoku málem strnul, mezi pysky potřísněnými slinami mu vyčnívaly dlouhé špičáky a uši měl stažené k hlavě stejně jako šelma vyrytá do zlatého prstenu, kdysi patřícího Akbarovu předkovi Timurovi, který nyní zdobil jeho roztřesený ukazovák.

Potom se čas zase rozběhl a tygr byl náhle skoro u Akbara. Mladík uskočil stranou, zavřel oči a očekával, že se mu každým okamžikem zaseknou do masa drápy nebo ucítí horký kyselý dech, když jeho hrdlem proniknou ostré zuby. Místo toho uslyšel tupou ránu, a jakmile oči zase otevřel, spatřil vedle sebe zhrouceného tygra se šípem trčícím z rudnoucí kožešiny. Akbar chvíli stál beze slova, neboť si uvědomoval, že zakusil cosi téměř neznámého – strach – a že měl obrovské štěstí.

Stále omámený zaslechl dusot rychle se blížících kopyt, a když se otočil, viděl jezdce, který mezi keři a štíhlými stromy směřoval k lovecké družině. Musel to být posel z tábora, nepochybně vyslaný Bajramem Chánem. Před pěti minutami by Akbara obtěžovalo, že ho vytrhují ze zábavy, avšak nyní byl vděčný za vyrušení z myšlenek na to, co se mohlo přihodit. Shluk naháněčů, strážců a sloužících se roze- stoupil, aby muž mohl projet. Jeho vysoký hnědák byl zpěněný a jezd- covu tuniku pokrývala tak silná vrstva prachu, že její mughalskou zeleň změnila skoro v hněd. Před Akbarem posel přitáhl uzdu, seskočil ze sedla, chvatně se uklonil a zadýchaně oznámil: „Veličenstvo, Bajram Chán žádá, aby ses okamžitě vrátil do tábora.“

„Proč?“

„Předsunuté oddíly Hémúových vzbouřenců se zmocnily Dillí.“



Když o čtyři hodiny později Akbar s loveckou družinou projížděl první linií hlídek kolem tábora, slunce ještě viselo vysoko na jasně modré obloze. Přestože seděl ve stínu brokátového baldachýnu se štrápci, bolela ho hlava. Tunika se mu potem lepila na tělo, a přece ho nepohodlí nedokázalo vyrušit z úvah nad katastrofální zprávou o ztrátě hlavního města. Osud jistě nehodlá ukončit jeho vládu vzápětí poté, co začala.

Před pouhými deseti měsíci usedl na provizorní cihlový trůn, narychlo zbudovaný uprostřed mughalského ležení, a byl prohlášen císařem Hindustánu. Dosud zdrcený zármutkem z nenadálé smrti svého otce, císaře Humájúna, stál tehdy rozpačitě a zároveň hrdě pod hed- vábným baldachýnem a přijímal hold Bajrama Chána a ostatních velitelů.

Jeho matce Hamídě se teprve nedávno podařilo syna přesvědčit, že je tlačí čas. Že Bajram Chán navzdory perskému původu chápe lépe než kdokoli jiný, že v prvních hodinách a dnech po otcově smrti hrozí Akbarovi největší nebezpečí z bezprostředního okolí – od ctizádstivých velitelů, kteří by poté, co císař zemřel a jeho dědicem se stal chlapec, mohli požadovat trůn pro sebe. Od většiny těchto mužů se nedaly očekávat jakékoli ohledy. Řada z nich pocházela ze starých mughal- ských klanů, s nimiž Akbarův děd Bábura založil na vyprahlých pláních

Hindustánu nové impérium. Odjakživa se řídili stepní zásadou „trůn, nebo rakev“. Každý, kdo se cítil dostatečně silný, se mohl ucházet o korunu a mnozí se o to pokusili a ještě pokusí.

Slon zakolísal, čímž Akbara vytrhl ze vzpomínek, ale jen na okamžik. Mladík se zadíval na vrásčitý šedý krk zvířete s neuspořádanými trsy chlupů a jeho mysl se brzy vrátila k temným úvahám. Pokud byla zpráva pravdivá a Dillí vážně padlo, všechno, co pro něho matka a Bajram Chán udělali, bylo k ničemu. Aby získali vzácný čas, skoro dva týdny tehdy Humájúnovu smrt tajili a našli spolehlivého sloužícího s podobnou postavou, aby představoval zesnulého císaře. Jak vyžadoval zvyk, sluha každý den za úsvitu vystoupil na balkon císařského paláce Purána-qila, oděn do panovnického šatu ze zeleného hedvábí a Humájúnova turbanu zdobeného drahokamy a volavčím peřím, aby zástupům na opačném břehu řeky Jamuny ukázal, že mughalský císař žije.

Mezitím Hamída a její švagrová Gulbadan, Akbarova teta, přesvědčily váhajícího Akbara, že musí tajně odjet z Dillí. Dodnes viděl matčin úzkostný výraz, když držela poblíkávající olejovou lampu, druhou rukou s ním třásla, aby se probudil, a šeptala: „Hned pojd' – nic si s sebou neber – jen pojd'!“ Vstal z lůžka a přijal tmavý plášť s kápí, jaký měla na sobě i ona. Málem ještě spal a hlavou mu vířily otázky, když ji následoval úzkými chodbami a po točitých schodištích do části paláce, kde nikdy předtím nebyl, až vyšli na malé neudržované nádvoří. Stále si vzpomínal na štiplavý pach moči – lidské nebo zvířecí, to nedokázal rozpoznat.

Tam na něj čekala velká nosítka a v příšeří stála Gulbadan s asi dvaceti vojáky, mezi nimiž poznal Bajrama Chána. „Nastup,“ zašeptala Hamída.

„Proč, kam pojedeme?“ zeptal se.

„Tvůj život je v ohrožení, pokud tady zůstaneš. Nepři se se mnou. Prostě to udělej.“

„Nechci utéct. Nejsem zbabělec. Už jsem viděl krev a bitvy,“ namítl.

Gulbadan postoupila dopředu, sáhla mu na paži a pokračovala: „Když jsi byl jako nemluvně v nebezpečí, riskovala jsem kvůli tobě život, tak mi teď věř a udělej, co po tobě matka žádá.“

S výhradami nastoupil do nosítek a po něm i Hamída a Gulbadan, které rychle zatáhly závěsy. Stále si pamatoval, jak hrubé ty závěsy byly –

úplně jiné než hedvábné záclony na pozlacených nosítkách, v nichž byli obvykle nošeni členové královské rodiny – a na trhavé pohyby, když se vojáci chopili madel, zvedli si je na ramena a vyrazili do noci. Gulbadan a Hamída seděly napjatě a mlčky, takže se nakonec jejich strachem nakazil i Akbar, ačkoli stále nechápal, co se děje. Teprve když jim palác i město zmizely z dohledu, doslechl se od matky o plánu na jeho zavraždění dříve, než se stane císařem.

Na okraji Dillí se k nim přidali další vojáci věrní Bajramu Chánovi a doprovodili je do tábora padesát mil od města. Po týdnu přijel také Bajram Chán s jádrem armády a Akbar byl na cihlovém trůně prohlášen císařem. Potom se s ním Bajram Chán slavnostně vrátil do hlavního města a v pátek byla v mešitě Akbarovým jménem přečtena modlitba *chutba*, aby se celý svět dozvěděl, že se mladík stal novým císařem. Než ostatní mughalští předáci stačili naplánovat nějaké spiknutí, museli mu odpřísáhnout věrnost.

Tak byl přemožen vnitřní nepřítel, nikoli však mnoho dalších za mughalskými hranicemi, jak dokládala zpráva z Dillí. Mughalské postavení v Hindustánu bylo vskutku nejisté. Vazalové, kteří teprve nedávno slíbili věrnost jeho otci Humájúnovi, se nyní snažili osvobodit a protivníci hledali slabá místa na okrajích říše. Jen jeden z nich – Hémú – však představoval vážné nebezpečí. Tento údajně škaredý, ale výřečný muž – neurozený člověk, jehož armáda jako by povstala z ničeho a ohrožovala mughalskou moc, byl nečekaný soupeř. Akbar mu dříve nevěnoval zvláštní pozornost, ale teď přemýšlel, jaký Hémú je a čím své muže strhnul. V čem spočívá tajemství jeho úspěchu?



Akbar vstupoval do srdce stanového městečka, které bylo jeho hlavním táborem. Z místa vysoko na palankýnu viděl přímo uprostřed svůj vlastní stan – zářivě šarlatový, jak se sluší na císařův velitelský stan – a vedle něj skoro stejně nádherný příbytek Bajrama Chána s mnoha markýzami. Vrchní velitel na něj čekal před stanem a Akbar z jeho držení těla vycítil netrpělivost.

Sotva stačil z nosítek sestoupit a už Bajram Chán mluvil. „Veličen-

stvo, slyšel jsi tu novinu – Hémúovy síly obsadily Dillí. Válečná rada se už shromáždila ve tvém stanu a hovoří o tom, co je třeba podniknout. Okamžitě se k nim musíme připojit.“ Akbar šel ze Bajramem Chánem dovnitř a spatřil ostatní velitele a rádce sedící se zkříženýma nohama na rudo-modrém koberci kolem pozlacené nízké stoličky, zahalené do zeleného sametu – císařského trůnu. Jakmile Akbar zaujal své místo, vstali a krátce se mu poklonili, ale on si všiml, že když si sedají, spěšně obrazejí pohledy k vysokému štíhlému muži, jenž mu stál po boku.

„Zavolejte Tardího Bega, ať vypráví o událostech, o kterých již řekl mně,“ nařídil Bajram Chán. O chvíli později byl mughalský guvernér Dillí uveden. Akbar ho znal celý život a měl ho rád. Tardí Beg byl sebevědomý válečník z hor severně od Kábulu, jehož hromový hlas se hodil ke svalnatému urostlému tělu. V očích měl obvykle veselou jiskru, avšak nyní jeho vrásčitý opálený obličej nad hustým plnovousem vypadal zasmušile.

„Nuže, Tardí Begu, vyprávěj sám Jeho Veličenstvu a radě,“ vyzval ho Bajram Chán chladně. „Pověz nám, jak jsi ponechal císařské město v rukou toho obchodníka s ledkem a jeho chátry.“

„Není to chátra, ale silná, dobře vyzbrojená armáda. Hémú je možná prostého původu, ale je proslulý jako vynikající vojevůdce, který těm, co si ho najali, vyhrál mnoho bitev. Teď už není žoldákem, ale bojuje sám za sebe. Spojil proti nám příznivce staré dynastie Lódí, kterou vystřídal tvůj děd, Veličenstvo, a jak se zdá, i ti nejhrdější a nejurozenější ho poslechnou na slovo. Naši zvědové ohlásili, že se k Dillí blíží početné předsunuté jednotky a že Hémúova hlavní armáda – ještě mocnější, se třemi stovkami válečných slonů – postupuje přes planiny ze západu jen pár dnů za nimi. Nemohli jsme nic dělat, jen se stáhnout z města, nebo čelit jistě zkáze.“

Ve tváři Bajrama Chána se objevil hněv. „Opuštěním Dillí jsi všem rebelům a drobným náčelníkům ukázal, že se mohou obrátit proti nám. Svěřil jsem ti posádku dvaceti tisíc mužů...“

„Nestačilo to.“

„Potom jsi mi měl poslat zprávu a držet město, dokud bych nevypravil posily.“

Tardí Beg zablyskal očima a prsty pravé ruky se mu sunuly k rubíny vykládané dýce v šerpě. „Bajrame Cháne, známe se mnoho let a bojovali jsme a prolévali krev vedle sebe. Pochybujete o mé věrnosti?“

„Ze svého jednání se budeš zodpovídat jindy, Tardí Begu. Teď je důležité získat zpět, co jsme ztratili. Měli bychom...“ Bajram Chán větu nedokončil, neboť do stanu vstoupil muž s hnědým plnovousem trčícím do všech stran. „Ahmade Cháne, těší mě, že ses bezpečně vrátil. Co nám můžeš říct?“

Akbar vždy rád viděl Ahmada Chána, jednoho z nejspolehlivějších důvěrníků jeho otce Humájuna. Humájún Ahmada Chána jmenoval guvernérem Ágry, ale když začaly potíže s Hémúem, Bajram Chán ho povolal zpátky a požádal ho, aby se ujal své dřívější role vrchního zvěda a shromažďovatele zpravodajských informací. Množství prachu na jeho oblečení naznačovalo, že právě přijel do tábora.

„Hémú se blíží k Dillí od severozápadu v čele hlavní armády dvou set tisíc mužů. Udrží-li stávající tempo, dorazí do města asi za týden. Podle malého oddílu vojáků, které mí lidé zadrželi na cestě k němu, má v úmyslu nechat se tam prohlásit za císaře. Už přijal titul *pádišáha* a nařídil ražbu vlastních mincí. Kromě toho tvrdí, že Mughalové jsou vetřelci, Hindustánu vládne pouhý chlapec a kořeny naší dynastie jsou prý tak mělké, že půjdou snadno vyvrátit.“

Jeho slova jako by radu probrala k životu, napadlo Akbara, když sledoval, jak si muži vyměňují překvapené pohledy. „Musíme zaútočit hned – než Hémú dorazí do Dillí a opevní svoje pozice,“ prohlásil Bajram Chán. „Jestliže budeme dost rychlí, můžeme ho napadnout, než se tam dostane.“

„Jenže nebezpečí je moc velké,“ namítl velitel z Herátu s levou rukou utátou nad zápěstím. „Pokud prohráme, přijdeme o všechno. Měli bychom se pokusit získat čas vyjednáváním...“

„Hloupost. Proč by Hémú vyjednával, když je v tak silném postavení?“ ozval se Muhammad Beg, podsaditý a prošedivělý Badachšánc se zlomeným nosem. „Souhlasím s Bajramem Chánem.“

„Všichni se mýlíte,“ zasáhl Tádžik Alí Gul. „Máme jenom jednu možnost – stáhnout se do Láhauru, který je stále pod mughalskou kon-

trolou, a přeskupit síly. Až budeme dostatečně silní, můžeme vytáhnout proti nepřátelům.“

Nikdo si mě nevšímá, pomyslel si Akbar rozezleně, zatímco vřava kolem nabývala na intenzitě. Bajram Chán se mračil a soustředěně se rozhlížel. Akbar věděl, že přemýšlí o dalším kroku. Mladý císař věřil, že strategie Bajrama Chána je správná – nejlepší obranou je útok. Neříkal mu snad otec, že během svých tažení příliš často zaváhal a tím přenechal iniciativu nepřátelům? Akbar učinil rozhodnutí. Nenechá se vypudit z Hindustánu jako otec. Je osudem Mughalů vládnout Hindustánu, ale především to je *jeho* osudem a on jej naplní.

Téměř mimoděk vstal a oči se obrátily k němu. Všichni byli zvyklí, že zůstává sedět, nedospělý císař, který naslouchá jejich radám a beze slova přijímá jejich rozhodnutí. „To stačí. Jak vůbec někdo z vás může přemýšlet o opuštění území?“ zeptal se hlasitě. „My se nevzdáváme. Jsem tu právoplatným panovníkem. Mou povinností – naší povinností – je získávat nové země, ne vyklízet ty, které naši předkové získali na bezvýznamných uchvatitelích. Musíme hned na Hémúa zaútočit a rozdrtit ho jako meloun pod sloní nohou. Osobně povedu armádu.“

Když si Akbar zase sedal, instinktivně se ohlédl na Bajrama Chána, jehož skoro neviditelné přikývnutí mu napovědělo, že svého vrchního velitele potěšil. Ostatní rádcové a velitelé se zvedali a stan se náhle naplnil jednohlasným voláním: „Mírza Akbar! Mírza Akbar!“ Nejprve pocítil úlevu a pak hrdost. Nejenže ho poprvé označili za příslušníka *amírzády* – Timurova potomstva –, ale také potvrdili odhodlání následovat ho do boje v jeho prvním císařském tažení. Pozvedl hlas a oni mu navzdory jeho mládí naslouchali. Mít moc bylo příjemné.

O hodinu později Akbar navštívil matku v komnatách královských žen. Stany a umývárny stály v kruhu zástěn z pozlaceného dřeva, svázaných hovězí kůží, do kterého se dalo vstoupit jen jednou střeženou branou. Když vešel do jejího stanu, ucítil sladce štiplavou vůni, kterou si od dětství s Hamídou spojoval – santalové dřevo. Šířila se ze stříbrné nádoby na kadidlo uprostřed místnosti a k větracímu otvoru ve střeše stoupal tenký proužek kouře.

Hamída se vleže opírala o polštář z květovaného hedvábí a služebná

Zajnáb jí česala dlouhé vlasy, černé jako Akbarovy. Stranou seděla jeho teta Gulbadan a samým soustředěním vraštila čelo, když drnkala na struny poněkud otlučené objemné loutny, jež kdysi patřila Akbarově praprababičce, která ji nesla na zádech během mughalského putování ze střední Asie. Akbar znal příběh toho nástroje stejně podrobně jako celou historii rodu. Věděl také, že jeho chytrá tetička nemá pro hru na loutnu nadání, což ji trápí a ponouká k vytrvalému cvičení.

Na druhé straně vedle Hamídy byla Akbarova kojná Maham Anaga a vyšívala košili. V mughalské společnosti se mezi kojnou a královským potomkem, který sál její mléko, vytvořil celoživotní vztah. Vlastní syn Maham Anagy Adham Chán – narozený jen o pár měsíců dřív než mladý císař – se stal Akbarovým soukojencem a pouto mezi nimi bylo stejně silné jako pokrevní.

Po spatření Akbara se obličejy všech tří žen rozjasnily. Matka Hamída, které bylo teprve nedávno třicet, a proto měla štíhlou postavu a hladkou pleť, vyskočila a objala ho. Gulbadan odložila loutnu a usmála se. Byla o trochu starší než Hamída, v koutcích zlatohnědých očí se jí už objevily vrásky, a kdyby si vlasy nebarvila henou, prosvítaly by v nich stříbrné nitky. Maham Anaga došla k Akbarovi a vroucně ho obejmula. Byla vyšší než Hamída a Gulbadan a její silná pohledná postava působila téměř mužsky.

Akbar byl rád, že tři ženy, které pro něj nejvíc znamenaly, zastihl pohromadě. „Jdu za vámi přímo z válečné rady. Hémúovy předsunuté jednotky obsadily Dillí, ale dlouho ho neudrží. Zítra povedu naše muže a napadnu jeho hlavní síly dřív, než se připojí k vojákům v Dillí. Porazíme Hémúa a zase si vezmeme, co je naše.“

Když mluvil, Hamída z něj nespouštěla oči – jantarově hnědé jako ty jeho. I pak na něj upřeně hleděla. Co se jí honí hlavou? uvažoval.

„Můj synu,“ pronesla matka nakonec rozechvěle, „vždycky jsem věděla, už když jsem tě nosila v lůně, že jednoho dne budeš vynikajícím válečníkem a skvělým vůdcem. Raduji se, že ten čas nadešel. Něco pro tebe mám.“ Pošeptala něco Zajnáb a ta pospíchala pryč. Když se po několika minutách vrátila, přinesla předmět zabalený do zeleného sametu a položila jej na koberec k Hamídiným nohám. Matka

poklekla, rozvinula samet a Akbar uviděl otcův zlatý prsní pancíř a meč *álamgír* s orlím chráničem jílce, zasunutý do pochvy poseté safíry.

Pancíř a meč vyvolaly v Akbarovi tak silnou vzpomínku na otce, že zavřel oči, aby v nich matka nespátřila slzy. Hamída mu s pomocí Maham Anagy pancíř připjala. Humájún býval vysoký a svalnatý, ale Akbar už byl skoro stejně urostlý a zbroj mu padla dobře. Potom mu Hamída podala *álamgír*. Pomalu meč vytáhl z pochvy a několikrát jím váhavě máchl ve vzduchu. Hmotnost i vyváženost zbraně mu vyhovovaly.

„Čekala jsem, dokud si nebudu jistá, že jsi připravený,“ řekla Hamída, jako kdyby mu četla myšlenky. „Teď vidím, že jsi. Až zítra pojedíš pryč, budu cítit mateřskou úzkost, ale také pýchu císařovny. Kéž tě provází Bůh, můj synu.“

Kapitola druhá

Utatá hlava

O bzor se chvěl v horkém oparu pod pozdně odpoledním sluncem, když Akbar nervózně přešlapoval z nohy na nohu na jednom z mála nízkých kopců v jinak jednotvárné planině severně od Dillí. Náhle v oparu spatřil jednotku asi padesáti mužů. Jak se přibližovali, Akbar se zeptal Bajrama Chána po svém boku: „Ten vpředu je Ahmad Chán, že ano?“

„Těžko říct. Tvoje mladé oči vidí líp než moje, ale někdo z vedoucích jezdců určitě nese zelený mughalský prapor.“

Brzy bylo zřejmé, že to je opravdu Ahmad Chán a vrací se z výzvědné výpravy, na kterou ho Akbar na radu Bajrama Chána vyslal před třemi dny s úkolem zjistit, kde Hémúova armáda leží a jak je silná. Přibližně po čtvrt hodině k nim přistoupil důvěrně známý muž s rozježeným plnovousem a krátce se natáhl na zem, jak to dříve často dělával před Akbarovým otcem.

„Vstaň, Ahmade Cháne. Jaké zprávy přinášíš?“

„Hémúa a jeho hlavní armádu jsme našli bez potíží. Utábořili se v Pánípatu, jen dvacet mil severně odsud.“ Akbar jméno Pánípat znal a bylo pro něj zdrojem hrdosti. Právě tam jeho děd Bábura před třiceti lety porazil sultána Ibráhíma Lódího z Dillí, čímž založil mughalské impérium. Před pouhými osmnácti měsíci sám Akbar projížděl bojištěm, stále posetým obrovskými vybledlými kostmi Ibráhímových válečných slonů, když doprovázel svého otce Humájúna na vítězném pochodu za znovuzískáním Dillí a obnovením říše, o kterou je připravil ctižádostivý bengálský panovník Šér Šáh. Osud otci nepřál. Po dlouhých bojích se Šérem Šáhem a zrádnými nevlastními bratry čekalo

Humájúna jen šest měsíců na trůně. Pak přišel Akbarův čas vést mughalskou armádu do bitvy u Pánípatu. Ačkoli byl mladý, musel udělat všechno pro to, aby dostal otcovu a dědovu odkazu.

„Kolik mužů Hémú má, Ahmade Cháne?“ zeptal se.

„Odhadli jsme, že přes sto dvacet tisíc, z toho nejméně polovinu dobře vycvičených jezdců. Kromě toho má asi pět set válečných slonů.“

„Potom má zhruba o dvacet tisíc mužů víc než my, což jsme tušili. Jak je na tom s kanony a mušketami?“

„Mají méně kanonů, než jsme předpokládali, možná třicet a převážně malých. Jak jsme viděli, pěšáci mají většinou luky a šípy, ne muškety, ale mušketyry jsme samozřejmě zaznamenali taky.“

„Takže jsme ve výhodě, Bajrame Cháne, nemám pravdu?“ obrátil se Akbar k vrchnímu veliteli. „Není důvod, proč bychom se s nimi neměli utkat u Pánípatu, nebo ano? To místo nám přináší štěstí. Pokud budeme bojovat právě tam, našim vojákům to dodá sebedůvěru, i když jich bude méně, že?“ Akbarův výraz byl skoro prosebný.

Bajram Chán se usmál nadšení svého chráněnce. „Ano, Veličenstvo, opravdu je to dobré místo pro boj a my k němu přes tyto holé planiny můžeme postupovat rychle a beze strachu z přepadení.“

Než Akbar stačil odpovědět, promluvil Ahmad Chán. „Veličenstvo, mluvíš o Pánípatu jako o dobrém znamení pro Mughaly. Jistě máš pravdu – ale Hémú to možná vidí jinak. Jeden kupec, který obchodoval v Hémúově táboře, nám vyprávěl takový příběh. Údajně jej slyšel přímo od jednoho z Hémúových osobních sloužících, ale podle všeho se šíří mezi všemi jeho muži, protože jej později opakoval další zajatec – prostý pěšák v rozedraném oblečení, které naznačovalo, že má k Hémúově válečné radě daleko.“

„Co je to za příběh?“ zajímal se Akbar.

„Před dvěma dny byl prý válečný slon samotného Hémúa – ohromné zvíře – zabit bleskem ve stáji během krátké, ale prudké noční bouře. Ostatním slonům se nic nestalo. Když se o tom ráno doslechl Hémú, přiznal, že měl v noci zlý sen, ve kterém spadl ze slona do rozvodněné řeky. Málem se utopil, ale jakýsi mughalský bojovník ho vytáhl na břeh, spoutal řetězy a odvedl pryč na laně omotaném kolem krku.

Hémú svým lidem vysvětlil, že v jeho rodině se ve snech vždycky odehrává opak toho, co se stane ve skutečném životě. Proto nás prý brzy srazí z našich vysokých palankýňů a odvede do zajetí. Evidentně ale dostal strach a později přinesl štědré oběti hinduistickým bohům.“

Opravdu je to osudové znamení, pomyslel si Akbar. Ale slova se ujal Bajram Chán. „I kdyby tahle pověst nebyla pravdivá, její vyprávění v Hémúově táboře sníží morálku. Ve mně jen posiluje jistotu, že bychom měli bez odkladu postupovat na Pánípat.“



O dva dny později jasné oranžové plameny táborových ohňů zasvítily do pološera hodinu před příchodem noci, když Akbarovi muži spěšně spořádali večeri a pustili se do vyzbrojování. Nervózně zkoušeli ostří mečů, stále dokola kontrolovali postroje koní a polohlasně se modlili za bezpečí a úspěch v blížící se bitvě. Na jiném místě probíhalo podle pokynů válečné rady zapřahání volů po čtyřiaadvaceti do děl, aby mohli doprovázet postupující armádu. V řadách slonů mahúti krmili své svěřence z velkých svazků sena, připínali na ně překrývající se ocelové pláty a na choboty jim přivazovali zahnuté šavle. Palankýny, v nichž se povevou vojáci, byly přichystané k připevnění na sloní hřbety, jakmile skončí přípravy. Lékaři – *hakímové* – ve svých stanech vybalovali mazání a lahvičky s opiem na utlumení bolesti a rozkládali pily a kauterizační železa, nezbytné nástroje pro ošetření vážných zranění, která jistě přijdou.

Akbar spal neklidně. Sny o slávě střídala úzkost, že zklame sám sebe i své předky. Už před dvěma hodinami raději vstal. Nyní už na sobě měl pozlacený prsní pancíř a u boku mu na opasku pobitém kovovými cvočky visel otcův meč *álamgír*. Jeho přilbu v nejširším místě zdobil pás rubínů a na hřebeni se skvělo paví pero zasazené do zlata, s nímž svou praktičností kontrastovala jemná drátěná ochrana krku, visící po stranách a vzadu. Vedle Akbara stáli Bajram Chán a Tardí Beg se širokými rameny a plnovousem, oba vyzbrojení a v přilbách. Akbar přesvědčil Bajrama Chána, aby Tardímu Begovi dovolil zasáhnout do bitvy a prokázat svou oddanost, ale dalo mu to hodně práce. Dokonce i teď Bajram

Chán hovořil úsečně: „Tardí Begu, věřím, že našeho císaře nezklameš. Byl to jeho nápad, že bys měl vést pravé křídlo. Já jsem měl výhrady.“

„To jsi dal jasně najevo na válečné radě. Copak jsme nebojovali bok po boku? Nebyli jsme snad bratři ve zbrani? Jenom Bůh ví, jaký osud nás dnes potká. Nerozcházejme se ve zlém. Nemusíš se bát. Dostojím své cti.“ Obvykle zvučný hlas Tardího Bega zněl tiše.

Bajram Chán se mu dlouze zadíval do očí a Tardí Beg jeho pohled bez mrknutí opětoval. Náhle se Bajram Chán usmál, rozpřáhl paže a druhého muže objal. „Kéž je Bůh s tebou,“ řekl. „Vím, že budeš bojovat dobře, můj bratře.“

„Vítězství bude naše,“ odpověděl Tardí Beg a uklonil se Akbarovi. Potom se bez dalšího slova otočil, nasedl na koně, kterého mu přidržel podkoní, a se svou tělesnou stráží odjel na určené místo.

O hodinu a půl později Akbar ujížděl ve společnosti soukojence Adhama Chána těsně za předvojem uprostřed své míli široké postupující armády. Oba mladíci museli koním několikrát přitáhnout uzdu, protože ti se zřejmě nemohli dočkat bitvy stejně jako oni, a tak je Bajram Chán, jenž je s nevelkým odstupem následoval, upozornil, že eskadry jezdecky na křídlech a v předvoji se nemohou příliš vzdálit volským potahům s malými děly, majestátně krácejícím válečným slonům a řadám lučištníků pochodujícím za nimi. Někteří lučištníci měli roztrhané oblečení a mnozí byli bosí, ale stejně jako sloni mohli v bitvě sehrát rozhodující roli, dokonce i v novém věku střelného prachu. Jejich počet vynahrazoval malou palebnou sílu jednotlivce, jak Akbarovi vysvětlil Bajram Chán.

Ranní nebe bylo zatažené a hnaly se po něm nízké mraky, ale když Akbar vzhlédl, přímo nad ním se v nich otevřela trhлина, objevilo se stoupající slunce a vrhlo zářivý paprsek na něj a na jeho blyštivou zbroj. Sotva Akbarovu vzhůru obrácenou tvář náhle zalilo teplo, zavolal na Bajrama Chána: „Tohle je další příznivé znamení, že ano? Rozšiř tu zpravu mezi našimi lidmi. Vycházející slunce dneska svítí jenom na mě. Nad Hémúem se kupí tmavá oblaka. Vítězství bude naše. A pak přijdou další vítězství. Naše říše překoná všechny ostatní a bude jako polední slunce, jehož velkolepost každého oslepí během jediného okamžiku.“

Bajram Chán se vydal splnit rozkaz a Akbar vytasil otcův meč a zamával jím nad hlavou. Bubeníci s vervou udeřili do svých nástrojů a trubači spustili lomoz, který pak zněl ozvěnou v jeho hlavě. „Vítězství bude naše,“ zvolal ještě jednou Akbar a slyšel, jak se tento pokřik šíří řadami vojáků.

Potom zepředu zaslechl neohroženou odpověď Hémúových mužů: „Hémú, Hémú, *pádišáh* Hémú!“ Postavil se ve třmenech a přes hlavy a mezi zelenými prapory svého předvoje spatřil lesklé pancíře Hémúových válečných slonů necelou míli daleko. Věděl, co to znamená. Hémú se spoléhal na početní převahu a rozmístil svou armádu kolem několika nízkých kopců, na nichž se před mnoha lety k velkému vítězství připravoval Akbarův dědeček Bábur. Hémú podobně jako Akbar vsadil vše na frontální útok.

Vzrušení v něm stoupalo jako láva vybuchující sopkou, když Akbar pobídl svého vysokého vraníka a prohnal se předvojem, zatímco Adham Chán a překvapená osobní stráž se ho snažili následovat. Akbar nemyslel na nic jiného než na boj a nepřestával křičet: „Vítězství bude naše!“



„Veličenstvo, na našem pravém křídle zavládl zmatek,“ sdělil mu o půl hodiny později zadýchaný důstojník, který k němu právě přijel. Tvář měl zpocenou a zaprášenou a ztratil přilbu. Jeho bělouš ztěžka oddechoval a krvácel z rány mečem na zadku. Bajram Chán, kterému se nakonec podařilo rozmluvit Akbarovi divoký cval v čele vojska, byl stále po císařově boku, podobně jako Adham Chán. Všichni tři seděli na koních asi míli od bitevní linie v kruhu z tuctu malých bronzových kanonů, právě připravovaných ke střelbě.

Bajram Chán bez ohledu na protokol promluvil dřív než Akbar. „Zradil nás Tardí Beg?“

„To rozhodně ne,“ odvětil důstojník rozhořčeně. „Jeho prapor stále vlaje uprostřed vřavy. Jenže i když se zdálo, že Hémúovy postupující síly jsou rozmístěny rovnoměrně, nebylo tomu tak. Většina zkušených válečných slonů se soustředila na křídle proti Tardímu Begovi, a když se linie přiblížily, vyrazila proti jeho mužům. Střely našich mušketýrů

jako by se odrážely od ocelových pancířů na slonech. Po tomto útoku přišel výpad jezdců, z nichž mnozí mávali prapory sultánů staré dynastie Lódí. Když jsem Tardího Bega zahlédl naposledy, bojoval s nimi v čele své osobní stráže. I v obtížné situaci si vedl dobře. Ale jinde na pravém křídle naši jezdci ustupují a někteří dokonce opouštějí své druhy, zahazují zbraně a prchají do týlu. Jiní jsou statečnější, ale dostávají se do obklíčení a umírají.“

Akbar znovu znervózněl, napřímil se ve třmenech a podíval se k pravému křídlu. Jeho jezdecko se opravdu začínalo rozpadat. „Bajrame Cháne, musíme rychle jednat. Mám tam vyrazit s posilami?“

„Ne. To by stálo mnoho životů – možná i ten tvůj – a získali bychom málo. Musíme Hémúovy muže nalákat do našeho středu, který zůstává silný a můžeme ho posílit zleva.“

„Můžeme se opevnit tady, kolem těchhle kanonů?“ zeptal se Akbar a horečně přemýšlel.

„Můžeme, Veličenstvo. Pošlu rozkazy velitelům pěších lučištníků, aby se jejich muži shromáždili uvnitř kruhu.“ Bajram Chán se obrátil k důstojníkovi vedle sebe. „Přitáhněte mezi kanony co nejvíc nákladních vozů a převraťte je, aby nám poskytly ochranu. Vojákům z předvoje nařídíte, ať se vrátí sem, a z levého křídla povolejte každého, koho můžou postrádat.“

Akbar v zoufalé snaze vymyslet něco, co by pomohlo zachránit situaci, dostal další nápad. „Bajrame Cháne, neměli bychom nařídít zbylým vojákům z pravého křídla, aby se taky stáhli sem k nám? Kdyby to vypadalo, že dostali strach, Hémú by se třeba příliš dychtivě pustil do jejich pronásledování a vystavil se tak protiútku.“

Bajram Chán chvíli přemýšlel a pak pokýval hlavou. „O vojenství ses něco naučil. Pořád nám v týlu zbývá víc než dost slonů a jezdců, abychom mohli na Hémúa a jeho vojsko tvrdě zaútočit z boku. Adhame Cháne, vezmi tucet mužů a řekněte všem důstojníkům na pravém křídle, na které narazíte, aby se stáhli sem k nám a předstírali paniku.“

Adham Chán obrátil koně a se skupinou jezdců odcválal do bitevní věavy.

Po deseti minutách Akbar, jenž stále seděl na svém vraníkovi uprostřed kruhu kanonů, viděl, že se k němu blíží část jeho jízdy. V čele

spatřil Adhama Chána. Ten jako v panice odhodil zelený mughalský prapor, který od někoho dostal, sklonil se ke koňské šíji a pobídl zvíře do prudkého trysku. Další jezdci se trousili za ním. Potom Akbar uslyšel třaskání mušket a viděl, že někteří vojáci padají. Ulevilo se mu, že mezi nimi není Adham Chán. Nad oblaky kouře z mušket a zvířeného prachu zahlédl několik divoce se kymácejících palankýnů na hřbetech Hémúových válečných slonů, které mahúti, sedící za jejich ušima, poháněli k neohrabanému, avšak rychlému běhu při pronásledování Akbarových prchajících mužů.

„Ať dělostřelci zahájí palbu, jakmile se připraví,“ zavolal Bajram Chán. „Mušketýři, zkuste mířit na vodiče slonů. Lučištníci, připravte se vystřelit všichni najednou, až vám dám pokyn.“

U všech kanonů, které bylo možné obrátit proti útočníkům, dělostřelci přikládali hořící knoty k zápalným kanálkům. Ozvalo se šest hlasitých explozí, jež Akbara málem ohlušily a uvolnily štiplavý bílý dým, který mu zčásti zakryl výhled. Když se dým trochu rozptýlil, Akbar viděl, že pět Hémúových slonů bylo zasaženo. První žalostně troubil a snažil se stát na třech nohách, neboť ze čtvrté mu pod kolenem zůstal pouze zkrvavený pahýl. Další tři leželi nehybně na zemi. První se ve smrtelné agónii převrhl na palankýn a zřejmě rozmačkal jeho osádku.

Pátý slon měl na břicho ránu, z níž mu visely modrošedé vnitřnosti. Ze hřbetu mu sklouzl palankýn, přičemž jeden muž vypadl na zem, ale několik řemenů nosítka dál drželo na zvířeti. Zůstali v nich nejméně tři omráčení lučištníci. Slon zděšeně prchal a zkrížil cestu několika dalším, kteří vyrazili do útoku. Jeden z nich – obrovský kus s dlouhými šavlemi na chobotu – narazil do boku poraněného zvířete a probodl ho šavlemi, než oba upadli. Další slon klopytl přes vlečený palankýn, připravil jeho osádku o poslední zbytky života a nakonec se po hlavě zřítíl na zem, přičemž shodil vlastní nosítka i mahúta. Další Hémúovi sloni zpomalovali a s obtížemi se vyhýbali těm padlým.

„Lučištníci, palte!“ zavolal Bajram Chán do rámusu bitvy. Téměř vzápětí začaly na Hémúovy vojáky pršet šípy. Akbar viděl, jak několik mužů mává rukama a padá z palankýnů. Jeden slon po zásahu šípem do nechráněné spodní části obličeje těsně pod okem skočil do cesty vedlej-

šimú zvířeti, čímž ještě víc narušil útok. Potom všechno zahalil hustý dým po druhé salvě z kanonů, která Akbara na několik okamžiků zcela ohlušila. Viděl, že Bajram Chán pohybuje rty a křičí pokyny, ale neslyšel je. Jakmile se však kouř rozptýlil, bylo jasné, jaké rozkazy to musely být. Mughalští lučištníci vypustili poslední vlnu šípů a váleční sloni a jezdci vyrazili do útoku proti Hémúovým stále rozvrácenějším silám na křídle. Akbar viděl, jak mušketyři v zelených turbanech střílejí z palankýnu a jeden nepřátelský slon přichází o mahúta, který se s roztaženými rukama zřítíl do prachu. Muž se chvíli zmítal a zarýval prsty do země a poté znehybněl.

Na jiném místě mughalský jezdec, vyzbrojený pouze kopím, odvážně zamířil k jednomu z velkých Hémúových slonů, přičemž nedbal na zkrvavené šavle na jeho chobotu. Jednou rukou přitáhl oštěže, takže kůň v posledním okamžiku změnil směr, a druhou vrazil kopí slonovi, který právě zvedl chobot a zlostně troubil, hluboko mezi čelisti. Z tlamy se vyřinula rudá krev a slon se obrátil a rozběhl se do týlu.

Nyní sám Akbar pocítil nutkání vyrazit vpřed a předčít Adhama Chána, který mával mečem uprostřed boje. „Bajrame Cháne, neměli bychom vést naše muže do bitvy?“

„Ne, musíš ovládnout netrpělivost. Dobrý generál a zejména dobrý císař musí vědět, kdy jet v čele útoku a kdy, jako teď, počkat na jeho výsledek a vydat další rozkazy. Bitvy se vyhrávají rozumem i mečem, kterým se tak zdatně ohání tvůj soukojenec Adham Chán. Podívej, jak se Hémúovy armády zmocňuje zmatek. Její výpad ztratil veškerou sílu.“

„Jak můžeme využít své výhody a zničit jeho vojsko?“ zajímal se Akbar, jenž stále odmítal uvažovat o čemkoli jiném než přímém zapojení do bitvy.

„Měli bychom nařídit levému křídlu, ať se přesune napříč bojištěm a pokusí se obklíčit co nejvíc nepřátel. Zatím moc nebojovalo a mělo by být čerstvé a dychtivé. Jestliže zachováme chladnou hlavu, s jeho pomocí dosáhneme velkého vítězství, ačkoli se před pár minutami zdálo, že možná všechno ztratíme. Takhle to v bitvách bývá často.“

Akbar přikývl a Bajram Chán vydal rozkazy. Zanedlouho Akbar zaznamenal pohyb, když oddíly jeho jízdy a válečných slonů opustily levé

křídlo ve snaze obklíčit nepřítel. Zaválly zelené prapory, rozezněly se trubky a Hémúovi jezdci se houfně obraceli na ústup, přičemž se někteří zastavovali a pomáhali druhům, kteří přišli o koně. Akbar dál sledoval, jak začíná ustupovat celá jednotka asi dvaceti Hémúových slonů a lučištníci i mušketyři v jejich palankýnech se otáčejí a střílejí dozadu. Jiní odhazovali zbraně a vzdávali se. Asi půl míle daleko však Akbar viděl, že přibližně tisícovka Hémúových vojáků – převážně jezdců – srdnatě pokračuje v boji, kryje se za padlými slony a podniká výpady k zatlačení mughalských útočníků. Vítězství ještě nebylo jeho.

Než Bajram Chán stačil něco říci, Akbar pobídl koně do trysku a vyrazil k jednotce. Jak se k ní blížil, zpovzdálí provázen osobní stráží, někteří Hémúovi muži ho zřejmě poznali. Pod velením důstojníka v oranžovém turbanu a na vysokém bílém koni vyjeli zpoza barikády mrtvých slonů, aby na něj zaútočili. Akbar se nepokusil uhnout, ale uháněl ještě rychleji proti nim a v uších mu zpívala krev. Mughalské muškety zneškodnily několik nepřátel, avšak důstojník vyvázl bez jediné škrábnutí.

Akbar mezitím ujel svým osobním strážcům o nejméně padesát metrů. S mečem napřaženým kupředu se řítil k důstojníkovi. Muž stočil koně a máchl mečem po Akbarovi, ale ten se přihrčil. Ocelové ostří o vlasek prosvištělo Akbarovi nad hlavou a přetalo mu paví pero. Oba protivníci co nejprudčeji obrátili koně a znovu se rozjeli proti sobě. Tentokrát se důstojníkův meč odrazil od Akbarova pozlaceného prsního pancíře a Akbar zakolísal do strany. Jedna noha mu vyklouzla ze třmene a sotva se udržel v sedle. Soupeř strhl vzpínajícího se koně a ještě jednou zaútočil. Zřejmě věřil, že získává převahu, a tak se uspěchaně pokusil s Akbarem skoncovat a useknout mu hlavu úderem meče na krk.

Akbar však jeho pohyb předvídal a v poslední chvíli uhnul, ale špička meče ho škrábla na krku těsně nad ohryzkem. Akbar nedbal na zranění a vrazil meč důstojníkovi hluboko do podpaží, odkrytého při divokém výpadu proti Akbarovu krku. Muž spadl z bělouše, zůstal ležet a z podpaží mu na prašnou zem vytékala šarlatová krev. Akbar se zadýchal a zpotil, ale s úlevou, že přežil, se rozhlédl a viděl, že jeho osobní strážci se postarali o zbytek mužů, kteří důstojníka při odvážném, avšak bez-

nadějném útoku doprovázeli. Vpředu další Hémúovi vojáci obraceli koně a prchali zpoza barikád, zatímco jiní se vzdávali.

Akbar seskočil ze sedla a doběhl k důstojníkovi v oranžovém turbanu, který ještě žil. Poklekl k němu a mírně ho nazdvihl. „Bojoval jsi dobře,“ uznal.

„Poznal jsem v tobě mladého císaře Akbara. Chtěl jsem pomstít svého pána Hémúa,“ odpověděl s námahou důstojník.

„Jak to myslíš, pomstít Hémúa?“

Zraněný se sípavě nadechl a pokusil se promluvit, ale z úst mu nevyšla žádná slova, jen krev. Nakonec se mu podařilo říci: „Jeden váš šíp zasáhl mého pána do oka krátce poté, co jsme přemohli vaše pravé křídlo. Leží smrtelně raněný tamhle a stará se o něj posledních deset mužů, kteří stejně jako já patřili k jeho osobní stráži.“

Důstojníkovi dál vytékala krev mezi zuby, odkapávala mu ze rtů a pak zvrátil hlavu dozadu. Očividně byl mrtvý. Akbar tělo opatrně položil na zem. Potom se obrátil ke své osobní stráži, která se shromáždila kolem něj: „Postarejte se, aby se tomu muži dostalo řádného pohřbu podle jeho náboženství. I když se dal do služeb špatného vládce, bojoval dobře.“

Jakmile si Akbar uvědomil, že dosáhl celkového vítězství, na zaprášené tváři se mu objevil široký úsměv. V první zkoušce obstál. Jeho budoucnost – budoucnost říše – byla světlá. Dalšími taženými své panství rozšíří. Směřoval k němu Bajram Chán, jenže když se *Cháne Chánán* přiblížil, Akbar v jeho tváři spatřil méně triumfální výraz, než by čekal.

„Proč ses, Akbare, zapojil do boje, když jsem ti říkal, že bychom měli zůstat na místě a řídit jej?“ zeptal se Bajram Chán bez okolků.

Akbar se zachmuřil a vzedmula se v něm vlna hněvu. To on je císař, třebaže Bajram Chán působí jako jeho regent a vrchní velitel. Jak se ten člověk odvažuje s ním takhle mluvit a zkazit okamžik vítězství v jeho první císařské bitvě? Jeho děd Bábur už v tomto věku vedl armády do boje. Přesto Akbar nemohl zapomenout, jak moc je Bajramu Chánovi zavázán. Potlačil hněv a odpověděl prostě: „Měl bys raději císaře, který ve válce cítí chlad zbabělosti místo horkokrevného rozechvění a nutkání jednat?“